

Vliegende start voor MUS in Groningen

Bram Aarts

Het nieuwe nationale stadsvogelmeetnet MUS slaat goed aan bij de Nederlandse vogelaars. Er werd in dit eerste jaar in ruim 400 postcodegebieden geteld. Doordat de tellingen eenvoudig en snel uit te voeren zijn, hebben zich veel nieuwe vogeltellers aangemeld. Ook het aandeel vrouwelijke tellers is met 25% opvallend hoog.

Terugkijkend op het opstartjaar van het Meetnet Urbane Soorten zijn de ervaringen van de deelnemers overwegend positief. De drie tellingen kosten weinig tijd en de punttellingen van vijf minuten zijn voor velen nieuw, het is echt een sport om in die beperkte tijd alle vogels die je waarneemt op naam te brengen en goed te tellen. Het tellen van vogels in bebouwd gebied kent wel zo zijn eigenaardigheden. Sommige telpunten die de computer willekeurig geprikt had, bleken op onbereikbare plekken te liggen, zoals de landingsbanen van Schiphol, een gevangensterrein in Groningen, militaire

terreinen, Paleis 't Loo, of midden in een voetbalstadion. Andere plekken waren wel bereikbaar, maar niet echt handig: drukke snelwegen, een overdekt winkelcentrum en in een grote bouwput bij Utrecht. Daarom biedt de handleiding de mogelijkheid om telpunten te verplaatsen.

Er waren enkele plekken waar helemaal geen vogels waargenomen zijn (bijvoorbeeld in moderne glastuinbouwgebieden). Verder hadden vrij veel waarnemers last van verkeerslawaaï in de ochtendspits en tijdens de zomeravondtelling.

Doordat MUS geheel digitaal uitgevoerd

FOTO: GERDA FRILJING

jonge Huisvlieg met kleurafwijking ('diluted'), gefotografeerd door een van de MUS-tellers in de eigen tuin in Lageland.

	Soort	% MUS-telgebieden
1	Merel	100,0
2	Houtduif	100,0
3	Koolmees	99,7
4	Zwarte Kraai	98,5
5	Ekster	97,6
6	Kauw	97,0
7	Huismus	96,4
8	Winterkoning	95,5
9	Turkse Tortel	95,2
10	Spreeuw	94,6

Tabel 1. De meest verspreide vogelsoorten in het Meetnet Urbane Soorten.

wordt en deelnemers hun gegevens snel online ingevoerd hebben, kunnen we nu al over veel telresultaten beschikken (al zijn nog niet alle telgegevens ontvangen). De Merel blijkt de onbetwiste nummer 1 van Nederland te zijn, hij komt in alle telgebieden voor en is ook numeriek de talrijkste stadsvogel (tabel 1). Daarna volgt de Houtduif, die ook in alle MUS-telgebieden gezien is, in hoge aantallen. Huismussen komen nog behoorlijk algemeen voor in heel Nederland, maar halen de top 3 niet meer, ze moeten enkele kraai-achtigen voor laten gaan. Gemiddeld zijn er in een telgebied 33 vogelsoorten genoteerd. In totaal zijn er meer dan 160 verschillende vogelsoorten gezien tijdens de MUS-tellingen. De Kuifleeuwerik hoort daar echter niet bij. Exoten houden van de stad, en dat is goed te merken aan een soort als de Halsbandparkiet, die in 47 telgebieden werd genoteerd (figuur 1). Ook maakten de nodige waarnemers melding van verwilderde populaties kippen en hanen.

Binnenkort gaan we de gegevens beter bekijken. Het belangrijkste doel van MUS is het in beeld brengen van aantalsontwikkelingen van algemene stadsvogels. Voordat de eerste trends zichtbaar zullen worden, zal er echter nog een paar jaar moeten worden doorgeteld. We verwachten echter zeker dat MUS betrouwbare trends zal opleveren,

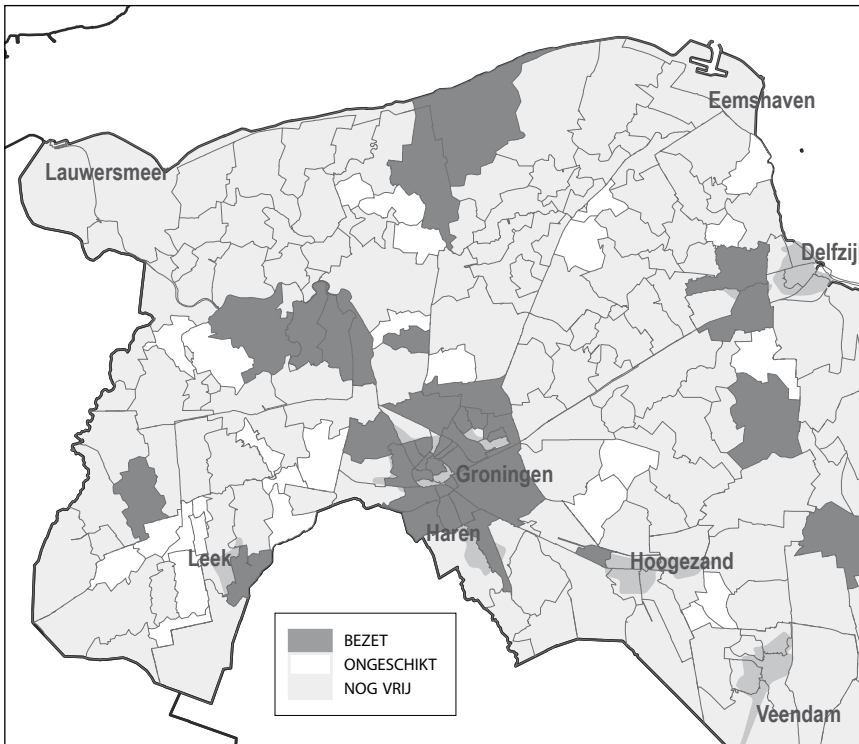
ondanks de relatief geringe inspanning per telgebied. In ieder geval op landelijke en regionale schaal, vergelijkbaar met de resultaten van het PTT-project voor wintervogels. Ook op de ontwikkeling van een soort als de Gierzwaluw, die in de andere meetnetten nauwelijks vertegenwoordigd is, hopen we eindelijk zicht te gaan krijgen. De derde (avond)telling van MUS, vooral voor deze soort in het leven geroepen, heeft nu al zo'n 16.000 individuen opgeleverd. Daarmee moet toch iets mogelijk zijn! Voordat trends naar voren gaan komen, zijn de gegevens al bruikbaar voor het genereren van verspreidingspatronen. En hopelijk voor het beantwoorden van vragen als 'wat is de relatie tussen het aantal Huismussen en de leeftijd van de wijk?', 'in hoeverre bepaalt het aandeel stedelijk groen de totale soortenrijkdom?' en 'hangen de aantallen Spreeuwen samen met de afstand tot het landelijk gebied?'

In Groningen zijn nog enkele MUS-telgebieden vacant, zie het kaartje (figuur 2). Alle informatie over MUS is te vinden op de website van SOVON, onder 'Monitoring' en vervolgens 'Broedvogels'. Daar kunt u zich ook aanmelden.

Bram Aarts
Coördinator SOVON stadvogelmeetnet MUS

Figuur 1. Maximum aantal Halsbandparkieten per MUS-gebied.

Figuur 2. MUS-gebieden in de provincie Groningen.